

Kabinet voert onverantwoordelijk elektrificatiebeleid. En de Kamer laat dat toe.

Posted on 29 oktober 2026 by Maarten van Andel

Op 26 oktober hield de vaste Kamercommissie voor Klimaat en Groene Groei een notaoverleg over het geactualiseerde Nationaal Plan Energiesysteem (NPE). Daarin streven minister Stientje van Veldhoven en staatsecretaris Jo-Annes de Bat naar een nationaal elektriciteitsverbruik in 2040 van 260 miljard kilowattuur per jaar. Het huidige elektriciteitsverbruik schommelt al twintig jaar rond 120 miljard kilowattuur per jaar. In 2025 was het met 119 miljard kilowattuur gelijk aan dat van 2005. De nagestreefde 260 miljard kilowattuur in 2040 is derhalve meer dan een verdubbeling binnen veertien jaar.

De jaarlijkse Klimaat- en Energieverkenning (KEV) die het Planbureau voor de Leefomgeving in september publiceerde, gaat uit van 148 tot 218 miljard kilowattuur per jaar in 2040. Het kabinet zit daar met 260 miljard kilowattuur 20 tot 75 procent boven, temidden van toenemende netcongestie die nog zeker tien jaar zal aanhouden. Industrieën die willen of moeten elektrificeren kunnen dat niet

omdat ze geen zwaardere of nieuwe netaansluiting krijgen.

Destructieve de-industrialisatie

Het industriële stroomverbruik daalde in de post-corona periode 2022-2025 met ruim 10 procent, van 34 naar 30 miljard kilowattuur per jaar. Dat kwam met name door verminderde productie en fabriekssluitingen vanwege verplaatsing naar het buitenland. Deze destructieve de-industrialisatie vergroot onze internationale afhankelijkheden en veroorzaakte in de afgelopen vijf jaar 80 procent van alle industriële CO₂-reductie. Slechts 20 procent kwam uit verduurzamingsprojecten.

Diverse leden van de vaste Kamercommissie voor Klimaat en Groene Groei bekritiseerden het zogenoemde 'beleids gat' voor elektriciteitsverbruik van 20 tot 75 procent tussen KEV en NPE. Daarbij klonk tussen de regels door de vraag of het kabinet zich met meer dan een verdubbeling ten opzichte van de afgelopen twintig jaar niet bezondigt aan luchtfietserij. Die vraag werd echter niet gesteld, en ook niet beantwoord door de minister. Het is zorgelijk dat de Kamercommissie niet doorpakte op de volstrekt onrealistische ambitie van 260 miljard kilowattuur in 2040 en de bewindslieden liet weggelaten met het aanpakken van 'uitvoeringsproblematiek'.

Niemand weet hoe die ontzagwekkende hoeveelheid elektriciteit voldoende betrouwbaar en betaalbaar kan worden opgewekt, getransporteerd en opgeslagen. We kampen in toenemende mate met netcongestie, en daar kan over twee jaar een tekort aan regelbare opwekcapaciteit bijkomen. De internationale energiemarkt zit vol met onzekerheden. Het kabinet maakt zich temidden van deze ongunstige omstandigheden schuldig aan onverantwoordelijke struisvogelpolitiek door over 14 jaar meer dan een verdubbeling van het elektriciteitsverbruik na te streven.

Veel Kamerleden van coalitie en oppositie zullen dit beseffen, maar lijken hier geen werk van te willen maken. Dat is niet verstandig, want onrealistische ambities ondermijnen het vertrouwen in de politiek en dus in henzelf. Bovendien kan een vertraging van het onzalige elektrificatiebeleid miljarden euro's besparen die we hard nodig hebben voor defensie, onderwijs, zorg en sociale zekerheid. Coalitie en oppositie laten kortom een enorme scoringskans liggen, voor henzelf en voor ons democratische bestel, als ze meegaan met een meer dan verdubbeld elektriciteitsverbruik in 2040.

Meer biomassa is strijdig met het eigen beleid

Het dreigende tekort aan regelbare opwekcapaciteit in 2028 wordt in het NPE mede geadresseerd door een toename van houtige biomassa. Het kappen en verbranden van levende bomen zou volgens het NPE stijgen van 2,5 naar 4 miljoen ton hout per jaar, een toename van 60 procent. Dat is echter in strijd met het eigen beleid. In het regeerakkoord komt het woord 'biomassa' niet voor, maar het kabinet streeft wel naar afbouw van biomassa voor de zogenoemde 'laagwaardige toepassingen' van opwekking van warmte en elektriciteit.

Voor de laagwaardige toepassing van het jaarlijks verbranden van 2,5 miljoen ton hout laat de Nederlandse regering elk jaar gesubsidieerd 20.000 hectare bos kaalkappen, grotendeels buiten Europa. Een toename naar 4 miljoen ton hout zou jaarlijks ruim 30.000 hectare kaalkap per jaar vergen. De NPE laat de herkomst van al die miljoenen tonnen hout open, en we weten sinds vorige maand dat de duurzaamheid van hout uit de tropische wouden van bijvoorbeeld Maleisië niet deugt. Ik heb in augustus met eigen ogen kunnen zien dat de duurzaamheid van hout uit EU-land Litouwen evenmin deugt.

Meer geld voor ontbossing en ook meer geld voor bosbehoud

Tegelijkertijd wil het kabinet in de komende tien jaar een half miljard euro steken in een vermogensfonds voor bescherming van tropische bossen. Dat fonds gaat landen structureel belonen als ze hun regenwoud behouden. De regering wil dus met de ene hand honderden miljoenen gaan uitgeven voor bosbehoud, en met de andere hand miljarden blijven uitgeven aan boskap voor energieopwekking. Deze dubbele rekening komt uiteindelijk bij de eindverbruikers van energie terecht, dat wil zeggen bij u en mij.

Het is één ding dat de regering dit tegenstrijdige geldverslindende beleid wil voeren, en het is een heel ander ding dat het parlement hierin mee dreigt te gaan. De vraag rijst in hoeverre ons dualistische stelsel, waarin de wetgevende macht de uitvoerende macht kritisch controleert, bij klimaat- en energiebeleid nog wel naar behoren functioneert. Kamer en kabinet lijken op eieren te lopen en op geen enkele manier de indruk te willen wekken dat ze kritiek hebben op dat klimaat- en energiebeleid.

Kritiek op klimaat- en energiebeleid is gepast en broodnodig

Kritiek is nochtans gepast, terecht en ook broodnodig. Zonder kritiek verzanden we in tunnelvisie, dogmatiek en stagnatie. Dat leidt tot de toenemende netcongestie, afnemende leveringszekerheid en oplopende kosten voor energie waar we nu en in de komende tien jaar mee kampen. Het kabinet lijkt niet in staat om uit deze vicieuze cirkel te komen, en het parlement lijkt niet van plan om het kabinet daarop aan te spreken. Termen als 'beleidsgat' en 'uitvoeringsproblematiek' camoufleren de irrationaliteit van het geactualiseerde Nationaal Plan Energiesysteem, en iedereen gaat vervolgens over tot de orde van de dag.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [**Doet u \(weer\) mee?**](#) Hartelijk dank!